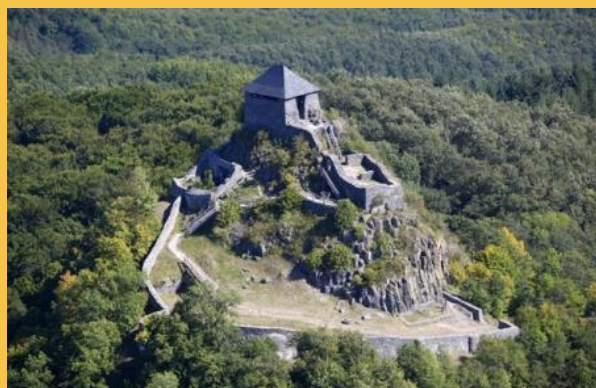

Okos települések perspektívái a vidéki térségekben

Dr. Barsi Boglárka – Dr. Nárai Márta

KRTK RKI NYUTO, Győr
Széchenyi István Egyetem, Győr

2019. október 11. Sopron
MRTT Vándorgyűlés

Okos város fogalma

Az okos város folyamatosan *fejleszti*, javítja *a társadalmi, gazdasági és környezeti fenntarthatóságot*, *válaszol* az olyan *kihívásokra*, mint a klímaváltozás, politikai és gazdasági instabilitás, *javítja a társadalommal való kapcsolatát, együttműködésen és részvételen alapuló vezetési módszereket alkalmaz*, az információs- és kommunikációs technológiákat és az azok által gyűjtött és feldolgozott adatokat úgy alkalmazza, hogy *jobb szolgáltatást és életszínvonalat nyújtson* a városban élők számára, mindezeket úgy, hogy *tekintettel van a jelen és jövő generáció igényeire*, és nem rombolja a természeti környezetet.

Olyan térségek, melyek építenek a meglévő erősségekre és eszközökre és az új lehetőségekre, így állítanak elő új értékeket, miközben **építenek a digitális technológiák adta lehetőségekre**, az innovációra, a tudás minél jobb hasznosítására az **ott élő emberek jólétének növelése érdekében**.

(EU Rural Review)

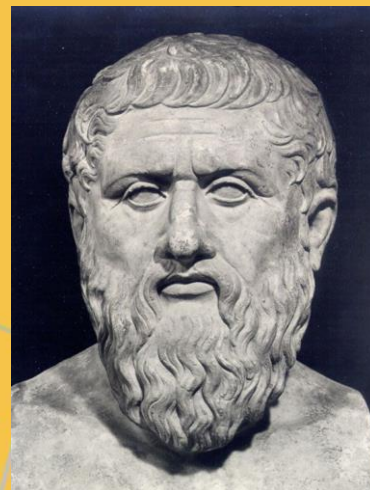

Okos város fogalma

„Technológia központúság” —————> „Ember központúság”

„A város attól az, ami, amitől a benne élők azok, akik”
(Platón)

- Élhetőbb
- Erőforrásokat hatékonyabban felhasználó
- Inkluzív

Hatékonyság = Boldogság?

Interreg

Szlovákia-Magyarország

EUROPAI UNIÓ

A kutatás

A kutatás által lefedett terület:

**Nógrád megye (131 település), Kassa régió,
Besztercebánya régió (953 település)**

Nógrád megye:

egy főre jutó GDP 43,4%-a magyar átlagnak (2017)

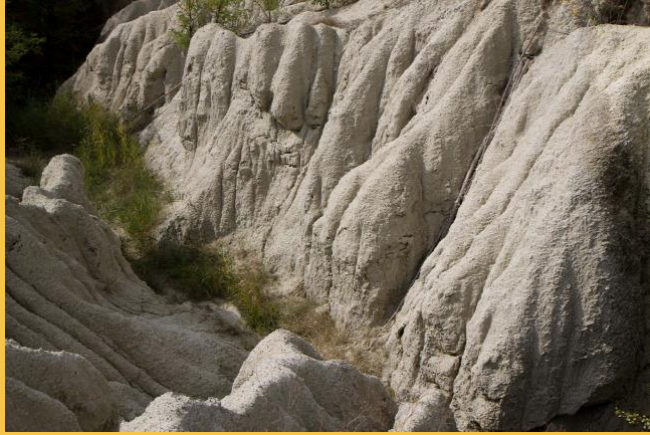
Tömeges elvándorlás (rendszerváltás óta a lakosság száma 16%-kal csökkent)

Megyeszékhelyének lakosságszáma is folyamatosan csökken (1990 és 2019 között 21,8%-kal)

Legalacsonyabb a születéskor várható élettartam férfiak esetén az országban.

Legalacsonyabb a felsőfokú végzettséggel rendelkező lakosok aránya

Csecsemő halandóság és a munkanélküliségi ráta is duplája az országos átlagnak.

- Kérdőíves felmérés a települések körében
- Mélyinterjúk 10 kiválasztott településen
- Kérdőívek középiskolás diákok körében

[illegible]

Önkéntes közértekezők - diákok

A Magyar Tudományos Akadémia KUTYI (IKT) - 2022 megnevezésű Tudományok Országos Konferenciáján, keddel, az 2022. május 16-án a Magyar Tudományos Akadémia Konferenciaközpontjában került megrendezésre a konferencia előzetes regisztrációja. A konferencia célja a tudományok és a technológia közötti kapcsolat megteremtése, a tudományok és a technológia közötti kapcsolat megteremtése, a tudományok és a technológia közötti kapcsolat megteremtése.

A konferencia célja a tudományok és a technológia közötti kapcsolat megteremtése, a tudományok és a technológia közötti kapcsolat megteremtése, a tudományok és a technológia közötti kapcsolat megteremtése.

A konferencia célja a tudományok és a technológia közötti kapcsolat megteremtése, a tudományok és a technológia közötti kapcsolat megteremtése, a tudományok és a technológia közötti kapcsolat megteremtése.

Dátum: 2022.05.16.

Személyes adatok

Melyik néven született? Kérjük, csak az évszámot add meg!

Írja a mesteri csak a születési dátum!

Nemem?
Kérem, válasszon egyet a fentebőltek közül

Kérem, válasszon:

Állampolgárságod?
Kérem, válasszon egyet a fentebőltek közül

☐ Magyar
☐ Külföldi
☐ Nem tudom
☐ Egyéb:

Hányadik évfolyamba jár?

Milyen típusú településen él? Amennyiben tudományokkal foglalkozó vagy, esetleg akkreditált LinkedIn, az állásaid akkreditált településénél tüntesd meg!

Kérem, válasszon egyet a fentebőltek közül

☐ Megyei központ (Budapest, Pécs, Sopron)
☐ Más város
☐ Falu

Települési kérdőíves felmérés és mélyinterjúk

- 2018 szeptember és december között
- 35,11%-os kitöltési arány
- Kitöltők: 54% polgármester, 11% jegyző
- Mélyinterjú 2019 áprilisában 10 településen :
Salgótarján, Drégelypalánk, Szarvasgede, Nőtincs,
Patak, Szügy, Varsány, Szirák, Legénd, Kozárd.

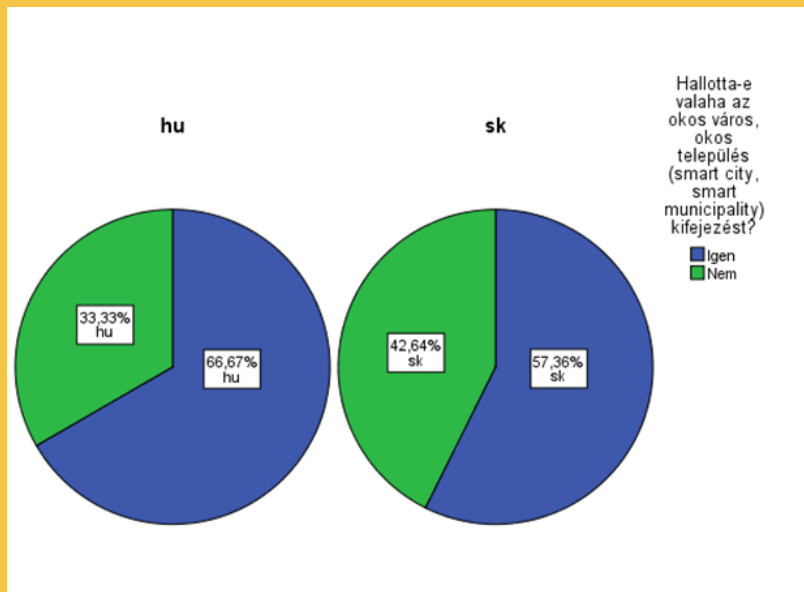

Kérdőíves felmérés középiskolások körében

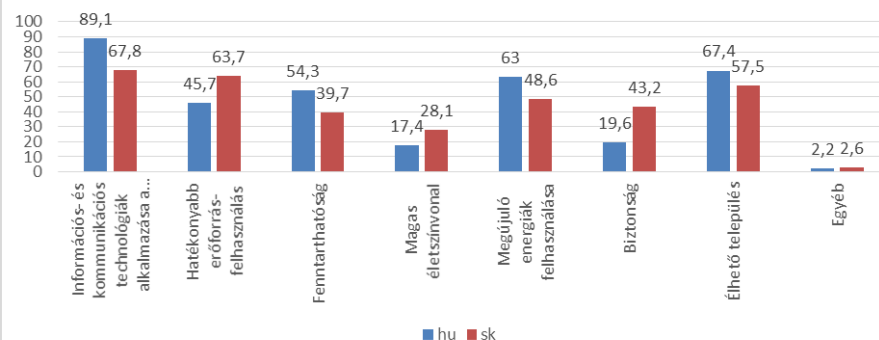
- 2019 áprilisában - online kérdőív iskolai keretek között
- Négy gimnáziumban: Nógrád Megyei Váci Mihály Gimnázium (Bátonyterenye), Salgótarjáni Bolyai János Gimnázium (Salgótarján), Salgótarjáni Madách Imre Gimnázium (Salgótarján) és Gimnázium (Fülek)
- 395 kitöltés (eredeti tervek: 200 kérdőív)
- Cél: megismerni a fiatalok információs-kommunikációs technológiák, illetve eszközök használatával kapcsolatos viselkedését, ismereteit és véleményét
- **Kitöltők:** 59,7% lány, 40,3% fiú
- 74,2% magyar, 24,3% szlovák állampolgárságú + egy-egy angol, illetve török
- 48,6%-uk községben, 27,8%-uk megyeszékhelyen, 23,%-uk egyéb városban él

Ismeretek az okos településekről – települési kérdőívek

Ön szerint melyek az okos települések, közösségek lényeges elemei? (%)

Forrás: Saját számítás

- Információs és kommunikációs technológiák
- Fenntarthatóság
- Élhetőség

- Olyan település ahol senki se éhezik és fázik
- Az információs- és kommunikációs technológiák jelenléte, az élhetőség, a környezetvédelem, a környezet minősége, a hatékonyság, aktív közösségi részvétel

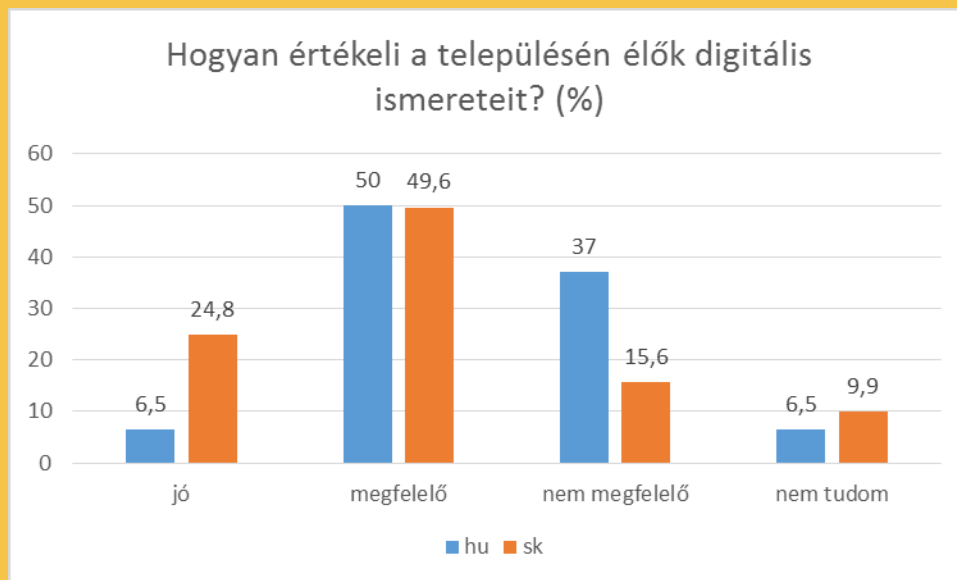
Ismeretek az okos településekről – középiskolások

- A fiataloknak nem igazán vannak releváns ismeretei, tudásai az okos településekről, okos közösségekről
 - Csupán negyedük állította azt, hogy hallotta már valaha az **okos város, okos település** kifejezést
 - Az **okos közösségek** fogalom csupán 12,7%-uknak volt ismerős
 - Technológiai fejlettség
 - Modern technológia használata mindennapokban, infrastruktúrában
 - Környezettudatos, környezetkímélő
 - Okos emberek
- Fejlettség a technológia terén
 - Okos eszközök aktív használata, értenek hozzá
 - Környezettudatosság
 - Összefogás, egymás segítése

Helyi szintű digitális szakadék

- Elégedetlenség a szélessávú internetkapcsolattal
- Mobil internet lefedettség jó
- Digitális ismeretek jelentős fejlesztésre szorulnak.

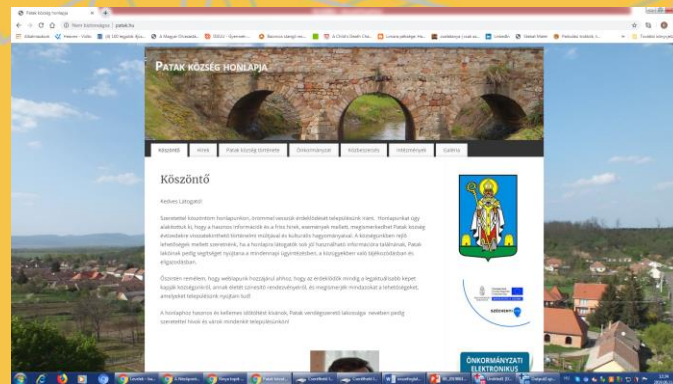

Forrás: Saját számítás

Helyi szintű digitális szakadék

- A lakosok szívesen vesznek részt digitális ismereteket fejlesztő képzésben, igény lenne az idősebb lakosság képzésére is.
- Vállalkozások szerepvállalása ezen a téren csekély.
- Valamennyi település rendelkezik honlappal, de a lakossággal való kommunikáció színtere inkább a közösségi média

Középiskolások IKT, illetve digitális-okos eszközök használata

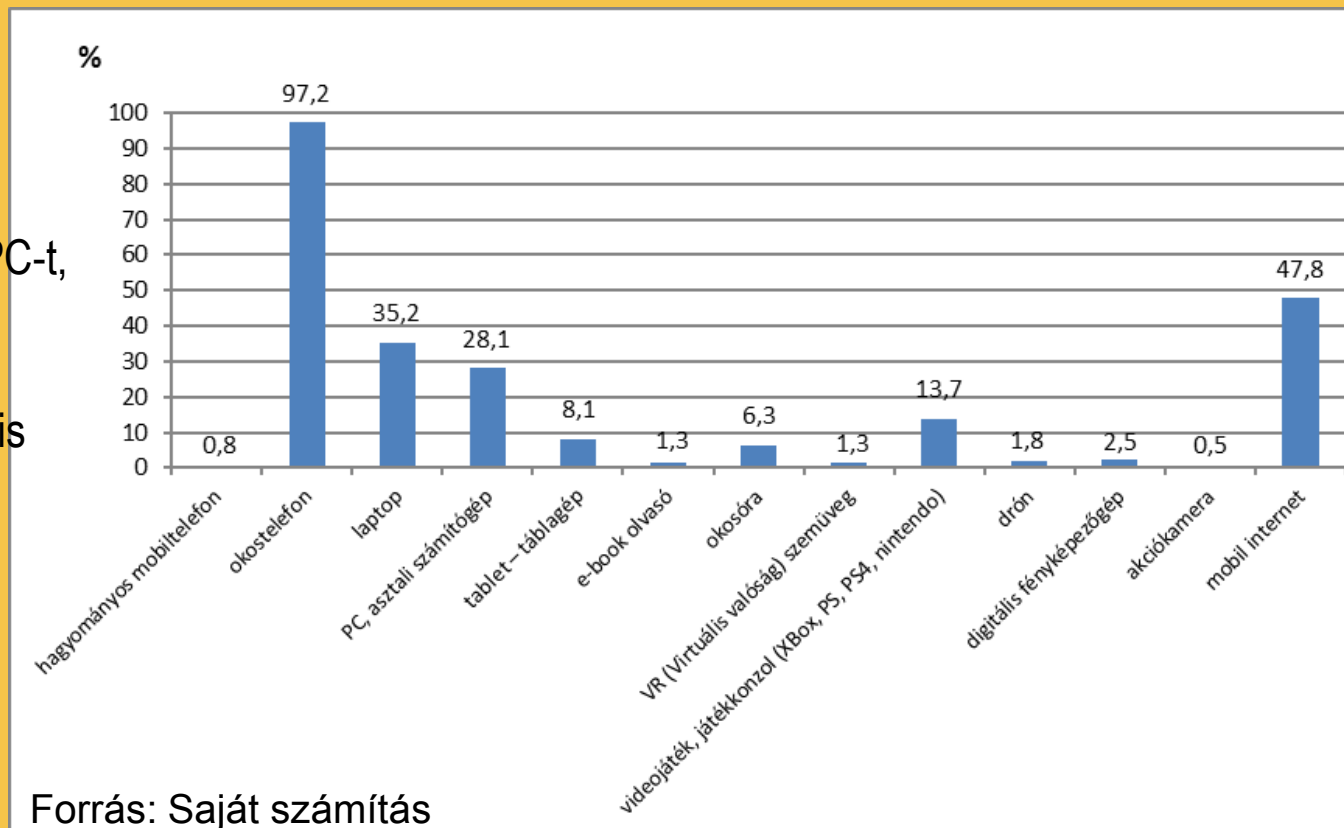
Teljesen **általános** az **okostelefon** használata

Gyakori a mobilinternet

Jelentős a laptopot vagy PC-t, asztali számítógépet napi szinten használók aránya is

Többségük otthonosan mozog a digitalizáció világában (digitális bennszülöttek)

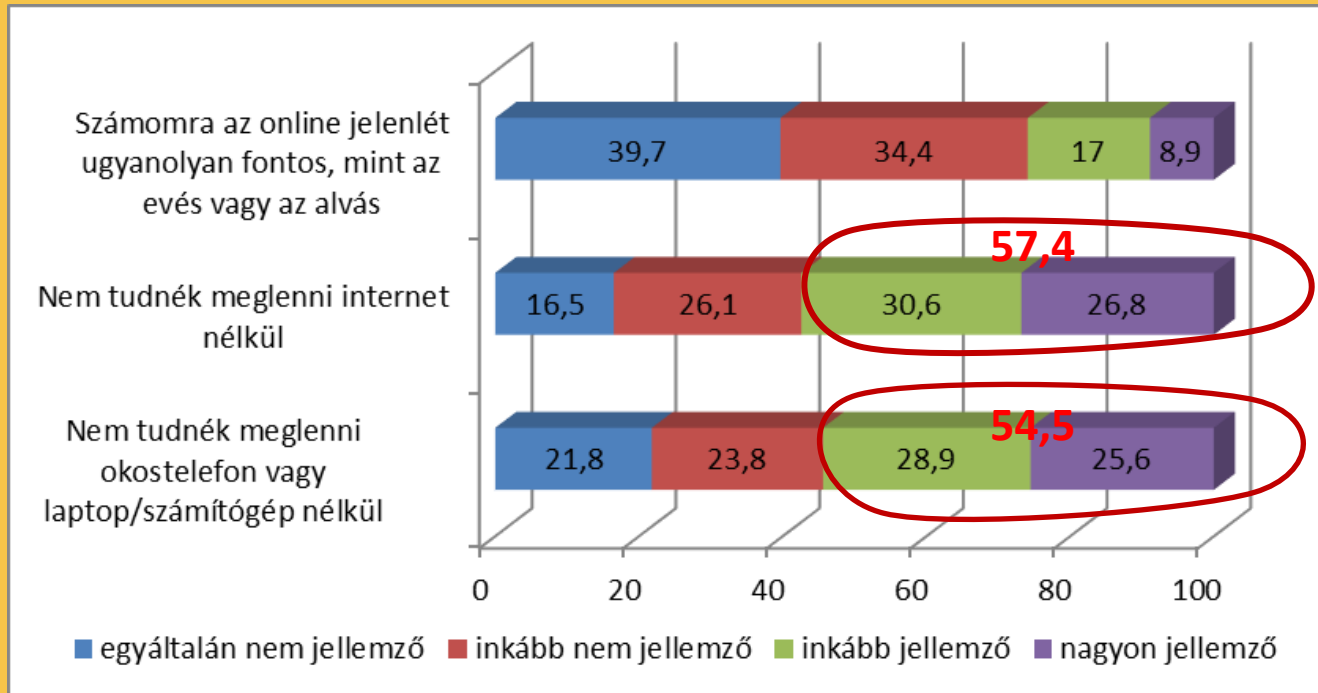
IKT, illetve digitális-okos eszközök napi szintű használatának gyakorisága (%)

78,7%-uk számára az új technológiák, eszközök használata nem okoz gondot, 57%-ukat érdeklik is a technológiai újdonságok

Korosztályi jellemző – digitális függőség

Digitális-okos eszközöktől való függőség – szubjektív megítélés alapján (%)

Fiatalok jelentős része sem okostelefon, sem internet nélkül nem tudja elképzelni az életét

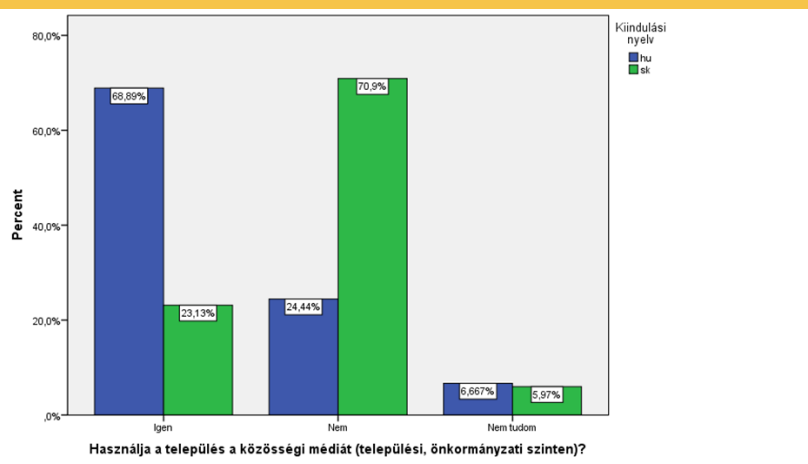

Forrás: Saját számítás

A jelentős mértékű okostelefon és internetfüggőség ellenére csak kisebb hányaduk (25,9%) nyilatkozott úgy, hogy számára az online jelenlét ugyanolyan fontos, mint az evés vagy az alvás

- Az e-demokrácia lehetőségeit összességében a válaszadók hasznosnak ítélték meg a települések szempontjából.
- A válaszadó **magyar önkormányzatok** 68,9 százaléka használja a közösségi médiát, a facebookon vannak jelen, kisebb részben pedig instagrammon.

A **középiskolás válaszadóink** 97,5%-a használ valamilyen közösségi média felületet. Leggyakoribb az Instagram használata (36,%-uk), ezt követi a Youtube (24,3%), illetve a Facebook (21%)

- Az elöregedő, elnéptelenedő települések esetében komoly problémát jelent az aktivitás hiánya, a hiányzó fiatalok és az értelmiség, az érdektelenség
- Sok helyen probléma a koncepciótlanság, a hosszú távú fejlesztési stratégia hiánya, a túlpolitizáltság
- A facebookon keresztüli kommunikáció nagyon jól működik, ingyenes, azonnali, és visszacsatolást is könnyen és egyszerűen lehetővé tesz.
- Roma kisebbség jelenléte: igények felébresztése fontos, fejlesztő programok, egészségügyi programok

Középiskolások véleménynyilvánítási hajlandósága

- 53,2%-uk **szívesen részt venne** a lakóhelyét érintő döntések meghozatalában, ha erre lehetősége adódna
- ugyanakkor magas a bizonytalan („nem tudom”) választ adók aránya (23,8%)
- Oka lehet:
 - A kérdést általánosságban tettük fel, nem jelöltünk meg tématerületeket,
 - nem igazán vannak pozitív minták a fiatalok előtt a véleménynyilvánítás, döntés-befolyásolás területén - Korábbi kutatási tapasztalataink ezt mutatják (Nárai 2014; Nárai-Reisinger 2016): felnőttek kb. negyede nyilvánított már véleményt helyi ügyekben (2012-13)

Véleménynyilvánítás aktivitás a lakóhelyet vagy annál tágabb kört érintő ügyben/kérdésben (%)

Diákok negyede-ötöde jelenleg is „aktív”

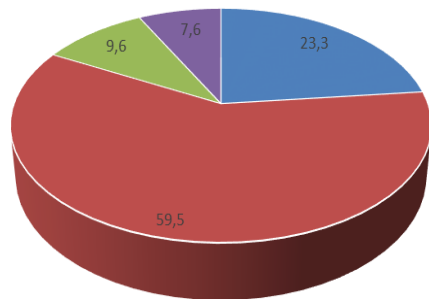

inkább elektronikus/ online formában
(pl. posztok, like, lakóhelyével
kapcsolatos hír megosztása,
blogbejegyzés),
mint a hagyományos formában
(pl. levélírás, lakossági fórumon
való részvétel)

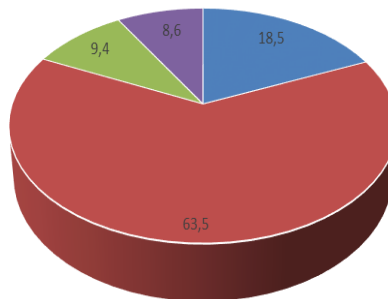
helyi: 17,2% vs 6,1%;

tágabb szint: 12,4% vs 6,1%

Helyi szinten

Lakóhelynél tágabb, pl. országos szinten

- Legkevésbé fiatalként jó élni a településeken
- A kitöltő zömmel polgármesterek és jegyzők optimisták voltak az „5 év múlva is itt kívánok élni” kérdés tekintetében, ezt az optimizmust, a diákok válaszai nem tükrözték.
- A magyar települések legégetőbb gondjai a következők:
 - munkalehetőségek hiánya (65,2%),
 - elöregedés (60,9%),
 - kerékpárút hiánya (50%),
 - úthálózat rossz minősége (47,8%),
 - fiatalok elvándorlása (47,8%),

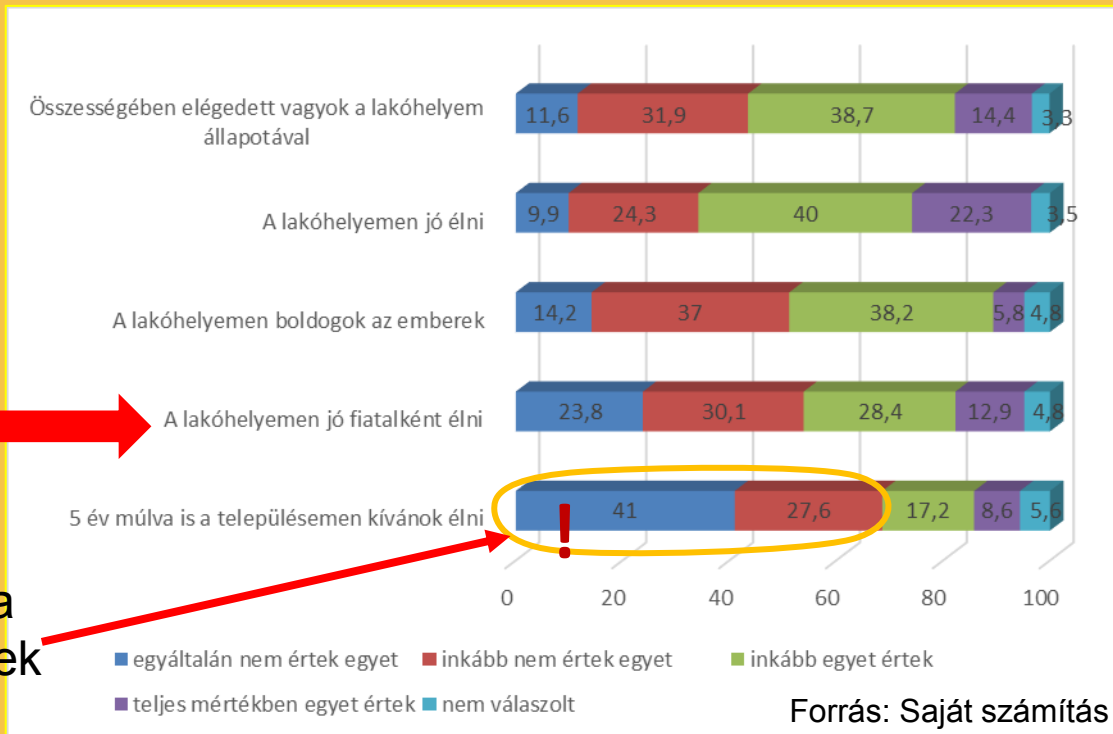

Fiatalok elégedettsége

- Általánosságban kérdezve elégedettek a településükkel, jó ott élni,
- ez azonban nem feltétlenül jár együtt a boldogsággal
- A fiatalokra fókuszálva pedig még rosszabb képet mutat az elégedettségük

Beszédesek a helyben maradásra vonatkozó jövőre vonatkozó tervek adatai is:

a **válaszadó középiskolások kétharmada elvágyik a lakóhelyéről**, és úgy gondolja, hogy a középiskola elvégzése után munkavállalás, további tanulmányok stb. kapcsán **elköltözik** a jelenlegi lakóhelyéről

Lehetséges „okos” projektek

- A magyar települések 29,5% valósított már meg IKT alkalmazásán alapuló projekteket, zömmel a következő területeken:
 - Középületek fenntartása
 - Oktatás-nevelés
 - Energiagazdálkodás
 - Település szervezés
- Egyszerű projektekre van igény, melyek mindenki számára használhatóak.
- Közösség megtartó erejének fokozása.

Köszönjük megtisztelő figyelmüket!

Dr. Barsi Boglárka

tudományos munkatárs

**Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
Regionális Kutatások Intézete Nyugat-magyarországi Tudományos Osztály**

H-9022 Győr, Liszt F. u. 10., Tel: +36 96 516 570, Fax: +36 96 516 579

E-mail: barsib@rkk.hu; web: <http://www.krtk.mta.hu>

Dr. Nárai Márta

egyetemi docens – Széchenyi István Egyetem

tudományos munkatárs –KRTK RKI Nyugat-magyarországi Tudományos Intézet

E-mail: naraim@sze.hu